

Spomienky

(Spomienka 1.)

Písal sa rok 1631, bol november. Kráčal som po dlhom kamennom chodníku, ktorý bol lemovaný nespočetnými radmi stromov a opadaným lístím. Pred nepríjemným mrazom ma kryl hrejivý líščí kožuch. Vietor fúkal ako divý a bolo určite hlboko pod nulou. Vlastný dych, ktorý som pri pozvoľnej chôdzi vydychoval, mi spätne narážal do tváre a ja som si mohol aspoň na chvíľku vychutnať teplo na už dost omrznutom nose a lícach. Hodiny na veži práve odbíjali osem hodín a ja, sám tulák, som sa prechádzal a vychutnával si krásu mesta, v ktorom som sa nachádzal. Koniec koncov, robieval som to tak stále už niekoľko rokov. Večerná prechádzka, ktorá trvala do deviatej hodiny večer, mi zakaždým padla tak dobre ako teplý lipový čaj, ktorý som si zvykol po návrate navariť. Len tak nič nerobiť a prechádzať sa po námestí, ale aj bočných uličkách, z ktorých každá jedna ukrývala svoj vlastný príbeh a svoje vlastné čaro, bolo mojím každodenným rituálom už od čias, kedy som sa do tohto mesta vrátil po dlhej a mnohokrát neľahkej ceste vlastným životom. No poďme pekne po poriadku.

Trinášťročný, potulný chlapec bez domova, prosíakajúci na námestí o kúsok syra alebo oschnutého chleba. Chlapec, ktorý deň čo deň zápasil so svojim vlastným osudom a ktorého jediná starosť bola prežiť ďalší, rovnako ťažký stereotypný deň. Chlapec, ktorého život závisel jedine od jeho vlastnej šikovnosti a vynaliezavosti. Tento chlapec som bol ja. Moja matka zomrela pri pôrode a otec, ktorý nemal inú možnosť, ako sa ma zrieknuť kvôli zlej životnej situácii, ma opustil, keď som mal sedem. Odvtedy sa o mňa starala ulica a jeden významný mních, ktorého všetci okrem mňa volali otec Michaelou. Ja som ho volal iba ujo Mišo, ale niekedy aj otec či papa, ako si to želal on. Ujo Mišo bol veľmi dobrým človekom a staral sa o mňa, keď mi bolo najhoršie. Keď som raz vo veku jedenásť rokov veľmi nepekne ochorel, pretože som skočil do miestneho potoka pri pokuse ujsť z trhoviska, kde som si, no, heh... povedzme, že požičal kúsok syra, aby som zahnal hlad, ktorý ma mučil, bol to práve ujo Mišo, ktorý sa o mňa postaral. Nebyť jeho dobroty a ochoty pomôcť iným, dnes by som tu nebol. Tri týždne som ležal v posteli u uja Miša, kde som čerpal z jeho nevelkých potravinových zásob a kde sa mi venoval a obklopoval ma toľkou láskou, ktorá sa mi nedostala a nepreukázala za celý doterajší život. Ujo Mišo chodil spolu so svojimi pomocníkmi mnohokrát preč na rôzne cesty, ktoré trvali niekedy aj dva-tri týždne a vtedy som bol odkázaný skutočne už len sám na seba. Vždy mi bolo za ním smutno, ale bál som sa ho

opýtať, či by som nemohol ísť na cestu s ním. Až jedného dňa, keď som bol už mladý muž, mal som sedemnášť rokov, pristúpil ku mne sám ujo Mišo a opýtal sa ma, či by som ho nechcel sprevádzať na jednej z jeho dlhších ciest. Nebolo radostnejšej správy a ani nie tri dni nato sme už s ujom Mišom a ďalšími dvoma mníchmi opúšťali hradby nádherného a jedinečného mesta menom Levoča cez Košickú bránu. Cesta sa mi zdala nekonečná, ale zároveň aj nekonečne nádherná a úžasná. Chlapec, ktorého celý svet tvorila Baštová a Móricaova ulica, kde ho každý vyháňal pred svojho domu, mal zrazu možnosť vidieť krásu a jedinečnosť prírody, a to bola taká rarita, až som si po niekoľkých kilometroch s prekvapením uvedomil, že mi po lícach stekajú veľké slzy, ktoré padali jedna po druhej do mojich rúk, ktoré som mal uložené v lone. Ujo Mišo si to ale nevšimol, horlivo diskutoval s jedným mníchom o víne, ktoré sme vlastne mali doručiť. Ja som sa namiesto toho radšej kochal rozmanitosťou stromov, ktoré sa knísali v rytme vtácej melódie. Pozoroval som ich, ako sa synchronizovane vlnia vo vetre a počúvajúc ich nádherný štebot som márne túžil byť jedným z nich. Po dlhej a vyčerpávajúcej ceste sme nakoniec prišli do mesta, ktoré som už tak netrpezlivo túžil vidieť. Krakov. Mesto Krakov bolo naozaj veľmi pekné, ale v prvom rade bolo obchodne zamerané. Všade stáli trhovníci pri svojich rozvinutých šiatroch, pričom vábili svojím hlasom a darom reči bezbranných okoloidúcich, ktorí mnohokrát neváhali podísť bližšie popozerať sa na vyložený tovar. Ani ja som veru nebol výnimka. Ako malý chlapec, hrajúci sa na naháňačky, som poskakoval od jedného šiatra k druhému a obdivoval rozmanitosť predmetov, o ktorých som popravde nemal ani tušenia, na čo slúžia. Medzitým sa ujo Michal dal do reči s nízkym, plešatým a poriadne tlstým chlapíkom, ktorý bol oblečený vo dlhej, ale jednoduchej róbe. Tento podivný mužiček pôsobil veľmi milo a vyžaroval zvláštnu charizmu. Spolu s ujom Mišom sa hlasno smiali a diskutovali o chuti tunajšieho vína. Miestami mi to trošku prišlo aj ako menšia výmena názorov, ale obidvaja gentlemani sa snažili nedávať svoju nespokojnosť príliš najavo. Podišiel som bližšie a skôr, než som stihol hocičo povedať, nás ujo Mišo predstavil: „Toto je brat Tomas, zdržíme sa uňho najbližší týždeň a potom sa vrátíme, medzitým si môžeš popozerať mesto.“ Vtedy som ani netušil, ako sa môj život radikálne zmení. Po pár dňoch, ktoré som strávil prevažne obdivovaním mestských krás, som pri prechádzke námestím uvidel JU. Stála neďaleko hlavného stánku s kožušinami. Dievča, ktoré mi svojou krásou vyrazilo dych a ktorej oči, krásne ako tisíce hviezd na nebi, boli pre mňa vykúpením z útrap každodenného života. Získala si ma jedným pohľadom. Po návrate domov som už nerozmýšľal nad ničím iným, ako nad tajuplnou slečnou a po uplynutí týždňa som otcovi Michaelovi oznámil, že sa z Krakova odísť nechystám. Ujo Michal nebol vôbec nadšený, ale po mojej typickej neústupčivosti a tvrdohlavosti, ktorá

charakterizovala moju povahu, nemal inú možnosť, ako ma naposledy objat'. Pri objatí mi do vrecka nenápadne vopchal mešec zlatých, na čo som prišiel, až keď bol so svojimi pomocníkmi nadobro preč. Na chvíľu ma vystrašila náhla samota, ale namiesto nej čoskoro prišla ilúzia lepšieho života a nových skúseností. Najbližších desať rokov ubehlo ako voda. Môj život nabral nový smer, o čom svedčil teplý domov a dobrá práca. Ako som časom zistil, bol som dobrý v obchodovaní a biznise. To som sa snažil uplatniť v mojej práci, kde prioritné bolo vedieť manipulovať a presvedčiť ľudí o kvalite svojho tovaru. Zmenu môjho, síce stereotypného, ale na druhej strane pohodového a komfortného života priniesla až anonymná správa, ktorej obsahom bolo úmrtie Uja Miša. Táto správa ma zasiahla ako tucet bleskov. O dva dni nato som už bol na ceste späť do môjho rodného mesta, do mesta, ktoré som nevidel od môjho detstva, do Levoče. Cesta sa mi zdala nekonečná presne tak, ako pred mnohými rokmi, keď som po nej šiel naposledy. I teraz, po týchto mnohých rokoch, sa mi Levoča zdala nádherná a okolité prostredie bohaté a veľkolepé. Rovnako veľkolepé ako hradby tohto jedinečného mesta, ktoré som po dlhej a namáhavej ceste tak rád opäť videl. Pätnásť bástí a veží vrhalo na cestu obrovský tieň a spolu s Košickou bránou mesto vyzeralo ako nedobytná pevnosť. Našťastie nie pre mňa. Stačilo niekoľko vymenených pohľadov medzi mnou a zbrojnošom pri bráne, aby som v ňom našiel môjho starého priateľa, s ktorým som sa v detstve neraz túlal a spoločne trávil čas. Smútok zo straty Uja Miša vymenila radosť zo stretnutia starého priateľa. Ešte v ten večer sme spolu sedeli v miestnom hostinci a diskutovali o udalostiach, ktoré sa odohrali za mojej dlhodobej neprítomnosti. Môj priateľ Alexander mi porozprával nielen o úmrtí uja Miša, ale aj o tom, ako sa mu podarilo dostať ku domobrane. Tak srdečne som sa nenasmiel už naozaj veľmi dlho. O štyri dni neskôr sa konal pohreb, na ktorom sa zúčastnila azda celá Levoča. Otec Michaelou bol v meste veľmi známy svojou srdečnosťou, prívetivosťou a ochotou vždy pomôcť. Plakali ženy, deti ba aj muži. Sám som bol jeden z nich. V ten deň, keď sa konal pohreb, som sa šiel večer prejsť a premýšľal som nad všetkým, čo bolo, čo je a čo bude. Premýšľal som nad svojou perspektívou budúcnosti a nad tým, že najskôr v tomto meste ostanem. Tu sa môj príbeh začal písať a tu by sa mal aj skončiť. Počas večernej prechádzky, ktorá sa časom stala mojím každodenným zvykom, som spomínal na staré miesta a domy, ktoré som si z detstva aspoň matne pamätal. Pamätal som si Turzov dom, v ktorého tieni som sa nie raz načierno skrýval pred rôznymi nepriateľmi. Bolo jedno, či to boli zbrojnoši alebo zúrivy vietor. Taktiež som sa rozpamätal na ten nešťastný potok, do ktorého som ako jedenásťročný chalan skočil. Chvíľku mi to samozrejme trvalo, keďže bola veľká zima a potok bol úplne zamrznutý. Po takejto dvoj až trojhodinovej prechádzke večernou Levočou som bol pevne rozhodnutý v tomto meste ostať.

Spolu s Alexandrom sme sa i naďalej stretávali a ja som si otvoril menší obchodík s kožušinou, kde sa mi dosť darilo. Trhovní zloději sa mi veľkou okľukou vyhýbali, keďže bolo známe, že som dobrým priateľom s hlavným predstaviteľom miestnej domobrany. Takto spokojný a šťastný si žijem v Levoči dodnes a nikdy som neľutoval, že som sa do nej vrátil, pretože toto mesto nie je veľké svojou rozlohou, ale svojou charakteristickou aurou a pohodou, ktorá tu panuje. Mesto Levoča mi nedalo len obrovské množstvo zážitkov a skúseností, dalo mi aj čosi viac, dalo mi to, čomu hovoríme domov.

Adam Rendoš 3.C

17.11

lachy

Levoča

Levoča

raj

raj

bovská

bovská

Pohl'ad z idúceho vlaku

Asi by som ho nazval rútiaci. Nezastaviteľný. Mám pocit, že ideme už celú večnosť. Pomaly zabúdam kam cestujem. Nie je ľahké rozpamätať sa, pokiaľ hľadíte cez okno vlaku na rozmazaný kus niečoho, o čom vlastne ani s presnosťou neviete, čo to je. Príroda? Áno, to by možno vysvetľovalo toľko zelenej. Vedel by som možno zaradiť aj modrú, ak by som trochu porozmýšľal. Kto mi ale vysvetlí vášnivo červenú, či žltú? Môže to byť Apolón so svojím vozom. Možno. Možno koniec sveta v podobe padajúcej kométy, ktorá začína horieť v atmosfére a ja som presne ten, ktorý si to môže vychutnať vo vlaku rútiacom sa zo stanice ničoho do stanice všetkého. Možno.

Zasmial som sa nad svojou úvahou a odvrátil sa od okna. Začal som teda obdivovať vynaliezavosť ľudí, ktorá sa odrážala na stave môjho kupé. Nepatrne som hľadal hranice ľudskej hlúposti. Sedadlo na proti rozprávalo príbeh o tom, ako ho vyrobili, nasadili, používali a zničili. Pozor! Nie opotrebovali! Ale zničili! Opotrebovanosti sa nedočkalo, na tom si vandali dali naozaj záležať. Prične preseknuté zrejme nožom, ako vojak za čias Napoleonových vojen. Sedadlo bez dôstojnosti. Vykrvácala z neho výstuž, ktorá je ukrytá pod látkou z polyestru, a tak predpokladám, že sa už oňho nikto nemá záujem oprieť. Koniec koncov, i ja som si sadol naproti. Svetlo nesvietilo a dvere kupé sa odmietli zavrieť, a tak som si mohol vychutnávať ududrané koľajnice s'ťažujúce sa na vlak, že je príliš ťažký. Dostal som výčitky, či som v posledných dňoch priveľa nejedol a tiež z časti nemôžem za túto katastrofu. Kupé bičované mojou pozornosťou čudne páchlo. Bolo to niečo medzi potom, cigaretovým dymom a previnilosťou, ktorú bolo zo všetkého cítiť najviac. Previnielosťou ľudí, ktorí v tomto kupé cestovali tak, ako teraz ja. Premýšľam, nad čím premýšľali. Možno nad tým istým, ako ja. Premýšľali nad rozmanitosťou farieb a nad inteligenciou ľudí, po ktorých ostal v kupé pach previnilosti. Ťažko povedať. Ak ale uvažovali nad tým istým ako ja, znamená to, že premýšľali nad tým, ako niekto premýšľa, ako premýšľali. Začínam sa strácať, a tak radšej upnem pozornosť na podlahu. V strede praská v tvare blesku, pripomína mi čelo Harryho Pottera. Je zábavné sedieť, na čarodejníckovej tvári. Cítim sa rebelsky. Objavilo sa vo mne odhodlanie pustiť tomuto kupé nádej v podobe čerstvého vzduchu. Vstal som a podišiel k oknu, ktoré spočiatku protestovalo, ale nakoniec som vyhral. Vzduch ma začal boxovať do tváre, ale vôbec mi to neprekážalo. Pri otvorenom okne som totižto lepšie rozoznával farby.

Zo zamyslenia ma vytrhlo brzdenie vlaku. Brzdy zavíjali, prosili o pozornosť. Zavrel som okno a podišiel k veciam. Podal som batohu ruku a on mi ochotne vyskočil na plece. Posledný pohľad som teda venoval zrkadlu. Tvárilo sa ako ja. Bolo zmätené, unavené rovnako ako zničené dlhou cestou. Prišlo mi ho ľúto, že ešte nevystupuje. Rozlúčil som sa s Napoleonovým kreslom a zaseknutými dverami a vyšiel na chodbu vagónu. Mám pocit, že stáli obyvatelia kupé môj odchod uvítali. Vyhral zápach previnilosti. Napadlo mi, že sa vrátim, aby som sa uistil, že som tam nič nezabudol. Nakoniec som ale túto myšlienku opustil tak, ako som opustil kupé. Vlak zastal a ja som

otváral dvere. Boli rovnako ťažké, ako myšlienky. Povedal som si, že nie je nič zaujímavejšieho ako premýšľať vo vlaku. Vitajte v stanici všetkého.

Adam Rendoš 4.C

18.11.
9. mája 20, 053 61 Spišské Vlachy

Bošňová 15/A

Bošňovská